

Notat

Forskning og uddannelser i grundskolens fag på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet

Aarhus Universitet har netop vedtaget en ny strategi for perioden 2013-2020. Her lægges der bl.a. vægt på at udbyde uddannelser, der er kendetegnet ved deres stærke forskningsbasering, deres innovative undervisningsformer, deres internationale observans og deres orientering mod samfundets behov. I forlængelse af den nye strategi vil IUP fortsætte med at udbyde uddannelser rettet mod samfundets behov med særligt henblik på at give professionsbachelorer muligheder for relevante og forskningsbaserede efter- og videreuddannelsesstilbud. Institut for Uddannelse og Pædagogik's (IUP) strategi er således fortsat at varetage og målrette forpligtelsen til at efter- og videreuddanne skole- og institutionsledere, lærere, pædagoger og andre professionsbachelorer. Hermed vil IUP gennem sine uddannelser, sin forskning og sin myndighedsrådgivning bidrage til at udfylde de store ambitioner, der er sat for bl.a. den danske folkeskole med den nyligt vedtagne folkeskolereform og for dagsinstitutioner med den nyligt vedtagne reform af pædagoguddannelsen.

Dato: 26. november 2013

Side 1/3

Siden 2007 har det tidligere Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) været en del af Aarhus Universitet. Fra 2011 indgår DPU som et tværfagligt institut i Faculty of Arts, et af de fire nye hovedområder, som blev oprettet i 2011. Det nyoprettede institut fik betegnelsen Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU). Med oprettelsen af instituttet blev det samtidig vedtaget at styrke den faglige profil omkring tre emneområder: førskole, grundskole og livslang læring. Disse tre områder indgår i den nye strategi for forskning, uddannelse, talentudvikling og videnuddrivning, herunder myndighedsrådgivning på IUP.

I relation til uddannelser har det tidligere DPU siden etableringen haft til hensigt at udbyde kandidat- og masteruddannelser med relevans for folkeskolen og daginstitutioner mm. og har hermed i høj grad bidraget til at give pædagoger og lærere et kompetenceløft.

Som følge af fusionen med Aarhus Universitet har IUP desuden fået mulighed for at udbyde BA-uddannelser. I 2010 blev den første BA-uddannelse udbudt i uddannelsesvidenskab og siden september 2013 med mulighed for fortsættelse på kandidatniveau. BA-uddannelsen supplerer efter- og videreuddannelsesstilbuddene for professionsbachelo-

terne på en positiv måde ift. studiemiljøet hvorfor det er en strategisk målsætning for IUP at udbyde flere relevante BA-uddannelser i fremtiden.

Side 2/3

Uddannelsesudbud ift. efteruddannelse af pædagoger og lærere

IUP bidrager allerede i dag gennem sine 16 masteruddannelser til efteruddannelse af ledere, lærere, pædagoger og andre professioner (se bilag 1). Flere af disse uddannelser retter sig direkte mod grundskolen, f.eks. masteruddannelserne i didaktik, i ledelse af uddannelsesinstitutioner, specialpædagogik, socialpædagogik og i professionsudvikling. IUP vil fortsat udvikle sine tilbud om hele masteruddannelser til professionsuddannede, der har brug for kompetenceudvikling på masterniveau. Udviklingen af nye tilbud sker løbende og i samarbejde med relevante aftagere, organisationer og professionshøjskoler.

IUP ser det som sin særlige strategiske opgave at bidrage til at løfte den store opgave med kompetenceudvikling af lærere, pædagoger og skoleledere, som er et af de tre hovedformål i den nye folkeskolereform og pædagoguddannelsesreform. Således har IUP allerede på foranledning af Uddannelsesministeriet fremsat forslag til modeller for kompetenceløft og udvikling af skoleledere og faglærere i folkeskolen samt til styre forskningsforankring af læreruddannelsen i samarbejde med professionshøjskolerne. Forslagene baserer sig blandt andet på de erfaringer, som er gjort i det såkaldte *4-10-konsortium* bestående af IUP og tre af de største professionshøjskoler i landet (<http://www.viauc.dk/projekter/4svar/Sider/4svar.aspx>). Dette konsortium er opbygget med henblik på at styrke folkeskolens kapacitet inden for fire helt centrale områder: ledelse og organisation, didaktik og læring, inklusion og differentiering samt digitalisering. Konsortiesamarbejdet med professionshøjskolerne indgår som en afgørende dimension i IUP's fortsatte udvikling af forskningsbaseret efteruddannelse.

IUP vil også udnytte det nye *Forum for Koordination af Uddannelsesforskning*, som er en del af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, til i partnerskab med professionshøjskolerne at udvikle efteruddannelseskurser/moduler målrettet ambitionerne i folkeskolereformen. Udviklingen af koncepter og projekter for kompetenceudvikling af folkeskolens lærere vil naturligvis finde sted med de relevante ministerier, kommuner og Kommunernes Landsforening samt andre relevante organisationer.

Uddannelsesudbud ift. videreuddannelse i form af kandidatuddannelser

IUP er den væsentligste, danske udbyder af videreuddannelse til professionsbachelorere, der ønsker at tilegne sig en kandidatgrad. Gennem sit store udbud af kandidatuddannelser bidrager instituttet til at styrke bl.a. den danske lærer- og pædagoguddannelse. Mange skolelærere og pædagoger benytter sig af muligheden for at udbygge deres bacheloruddannelse med en relevant kandidatuddannelse (se bilag 2+3). IUP vil i sin uddannelsesstrategi fortsat have fokus på de forskellige behov for efter- og videreuddannelse, herunder på balancen mellem efteruddannelsesudbud og udbud af videreuddannelse i form af kandidatuddannelser. Det er ambitionen, at der skal ske en fortsat fagudvikling af kandidatuddannelser i samarbejde med de relevante parter og aftagere (professionshøjskoler, skoleledere, organisationer, KL). På to uddannelsesområder af særlig relevans for grundskolen foretages der allerede nu en investering i form af en række nye

stillingsbesættelser. Det drejer sig om uddannelserne i fagdidaktik og i teknologiunderstøttelse af pædagogik og læring i håbet om at kunne tiltrække flere professionsbachelorer (se bilag 4). IUP vil i sin fremtidige strategi have særligt fokus på, at udviklingen af eksisterende og nye kandidatuddannelser finder sted i tæt dialog med aftagere og professionshøjskoler. Målet er at skabe et reelt sammenhængende uddannelsessystem inden for lærer- og pædagoguddannelserne og dermed bidrage til styrkelse af den danske lærer- og pædagoguddannelse.

Uddannelsesudbud ift. BA-uddannelser med relevans for grundskolen

IUP satser i fremtiden på at udbyde flere BA-uddannelser. Instituttet har allerede haft stor succes med sin BA-uddannelse i uddannelsesvidenskab, der retter sig bredt mod et arbejdsmarked inden for uddannelsesforvaltning, uddannelsespolitik og uddannelsesudvikling, herunder naturligvis også grundskolen. Uddannelsen udbydes i samarbejde med Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet. Sidste år blev en overbygning i form af en kandidatuddannelse i uddannelsesvidenskab udbudt for første gang. Der arbejdes også på at udvikle en BA-uddannelse inden for almen pædagogik. Uddannelsen, der ønskes udbudt i Aarhus, skal have fokus på pædagogiske problemstillinger i såvel et bredt samfundsperspektiv som i specifikke sammenhænge inden for virksomheder og offentlige institutioner. Uddannelsen vil for at udnytte fusionsmulighederne også blive udbudt i samarbejde med de øvrige fakulteter på Aarhus Universitet.

Uddannelsesudbud ift. forskeruddannelse af undervisere på professionshøjskolerne

IUP har siden 2010 arbejdet tæt sammen professionshøjskolerne om at tilbyde ph.d.-uddannelse, der styrker forskningsbaseringen af læreruddannelsen og dermed aftagerne på grundskoleområdet. Samarbejdet herom med professionshøjskolerne foregår bl.a. inden for *4-10-konsortiet* med henblik på de ph.d.-studerendes forskningsforankring og finansieres af midler fra Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning. 4-10 konsortiet er som ramme for samarbejdet mellem Aarhus Universitet og 3 professionshøjskoler under forandring for at kunne tilgodese de behov for professionsløft af lærerne, der opstår som følge af folkeskolereformen. Af de i alt 33 udmøntede ph.d.-stipendier fra Ph.d.-Rådet er 19 tildelt ph.d.-studerende med indskrivning på IUP, AU i samarbejde med professionshøjskolerne.

Uddannelsesudbud ved Institut for Uddannelse og Pædagogik, AU

Bacheloruddannelser

Bacheloruddannelse i Uddannelsesvidenskab

Kandidatuddannelser

Kandidatuddannelse i Uddannelsesvidenskab
Kandidatuddannelse i Pædagogisk Psykologi
Kandidatuddannelse i Pædagogisk Sociologi
Kandidatuddannelse i Pædagogisk Antropologi
Kandidatuddannelse i Pædagogisk Filosofi
Kandidatuddannelse i Generel Pædagogik
Kandidatuddannelse i Didaktik Dansk
Kandidatuddannelse i Didaktik Matematik
Kandidatuddannelse i Didaktik Musik
Kandidatuddannelse i Didaktik Materiel Kultur
European Masters in Lifelong Learning: Policy and Management (MA LLL)
Master's degree programme in Anthropology of Education and Globalisation

Oversigt over uddannelser
ved IUP

Aske Dahl Sløk

Rådgiver

Dato: 09. oktober 2013

Ref: ads

Side 1/1

Masteruddannelser

Master i børnelitteratur
Master i Citizenship Education (Medborgerskab)
Master i drama- og teaterpædagogik
Master i Leadership and Innovation in Complex Systems (LAICS)
Master i ledelse af Udd. institutioner
Master i læse- og skriveidaktik
Master i professionsudvikling
Master i socialpædagogik
Master i specialpædagogik
Master i sundhedspædagogik
Master i vejledning
Master i voksnes læring og kompetenceudvikling
Master i dansk som andetsprog
Master i positiv psykologi
Master i dagstilbuds- og indskolingsdidaktik

Angående: Optag og uddannede på uddannelser på IUP

Masteruddannelser

Mette Thunø

Dekan

Dato: 09. oktober 2013

Ref: MET

Side 1/3

Antal betalende deltagere				
Uddannelse	Efter- år 2010	Efter- år 2011	Efter- år 2012	Efterår 2013 (for- ventet)
Master i børnelitteratur	8	0	13	14
Master i Citizenship Education (Medborgerskab)	27	12		
Master i drama- og teaterpædagogik	6	1		
Master i Leadership and Innovation in Complex Systems (LAICS)	33	39	39	46
Master i ledelse af Udd. institutioner	48	52	34	44
Master i læse- og skriveidaktik	14	2		
Master i professionsudvikling	32	14		
Master i socialpædagogik	29	37	14	20
Master i specialpædagogik	41	44	39	37
Master i sundhedspædagogik	56	55	56	42
Master i vejledning	58	56	56	38
Master i voksnes læring og kompeten- ceudvikling	65	60	60	33
Master i dansk som andetsprog	54	102	82	73
Master i positiv psykologi		82	135	133
Master i dagstilbuds- og indskolingsdi- daktik			17	16
(Tallene indeholder både studerende på hele uddannelsen og studerende der følger enkeltmoduler)				

Antal færdiguddannede

(Færdiguddannede i perioden 01.10. - 30.09.)

Uddannelse	2010	2011	2012
Master i børnelitteratur		4	3
Master i Citizenship Education (Medborgerskab)		8	6
Master i drama- og teaterpædagogik	5	4	2
Master i Leadership and Innovation in Complex Systems (LAICS)	15	12	16
Master i ledelse af Udd. institutioner	9	4	24
Master i læse- og skriveidaktik		1	6
Master i professionsudvikling	5	12	9
Master i socialpædagogik	2	8	5
Master i specialpædagogik	7	8	15
Master i sundhedspædagogik	17	18	15
Master i vejledning	19	19	27
Master i voksnes læring og kompetenceudvikling	21	31	18
Master i dansk som andetsprog		12	27
Master som fleksibelt forløb DPU	18	17	18

Kandidater

Kandidatoptag	851	940	938	1018
	2010	2011	2012	2013
Didaktik (dansk)	32	53	32	51
Didaktik (matematik)	2	7	9	22
Didaktik (materiel kultur)	29	24	27	37
Didaktik (musikpædagogik)	15	11	12	15
Generel pædagogik	115	99	114	119
It-didaktisk design	24	21	42	Udd.flyttet til LÆK
Lifelong Learning	16	3	22	
Pædagogisk antropologi	110	128	121	127
Pædagogisk filosofi	83	185	71	116
Pædagogisk psykologi	263	252	291	270
Pædagogisk sociologi	162	157	197	173
Uddannelsesvidenskab				88

Færdiguddannede	2010	2011	2012
	KA	KA	KA
I alt	445	448	482
Didaktik (dansk)	10	14	15
Didaktik (matematik)	2	7	6
Didaktik (materiel kultur)	9	12	11
Didaktik (musikpædagogik)	8	5	10
Generel pædagogik	55	61	53
It-didaktisk design		3	6
Lifelong Learning	19	8	11
Pædagogisk antropologi	63	80	70
Pædagogisk filosofi	16	17	16
Pædagogisk psykologi	161	149	189
Pædagogisk sociologi	102	92	95

Bachelor

Bacheloroptyag				
	2010	2011	2012	2013
Uddannelsesvidenskab	183	230	245	220

Adgangsgrundlag 2013 på IUP's kandidatuddannelser

I tabel 1 fremgår oversigt over adgangsgrundlaget på IUP's kandidatuddannelser i forbindelse med optaget 2013. I figur 1 fremgår den relative fordeling af alle optagne på IUP's kandidatuddannelser i 2013.

Optaget i 2013 dokumenterer, at IUP's uddannelser søges af forskellige professionsbachelorer og primært af pædagoger. Kun omkring en femtedel til en fjerdedel kommer med en læreruddannelsesbaggrund. Dette optagsmønster er ikke særligt for 2013, men typisk for de seneste 6 år (perioden med pålideligt datagrundlag).

Tabel 1¹

	Pædagog	Lærer	Socialrådgiver	Universitetsbachelor	Sundhedsfaglig	Andet	Uoplyst	I alt
Pædagogisk sociologi	78	28	13	10	2	1	40	172
Pædagogisk filosofi	56	36	7	6	1	1	17	124
Pædagogisk antropologi	73	23	1	3	4	0	22	126
uddannelsesvidenskab	3	12	1	63	0	1	8	88
Didaktik (musik pædagogik)	1	7	0	1	0	2	3	14
Didaktik (materiel kultur)	4	15	0	6	1	7	5	38
Didaktik (matematik)	0	17	0	2	0	0	3	22
Didaktik (Dansk)	0	41	0	0	0	0	10	51
Generel Pædagogik	62	23	1	9	0	0	21	116
Pædagogisk psykologi	137	35	6	22	5	8	62	275
Alle	414	237	29	122	13	20	191	1026

Adgangsgrundlag 2013, IUP

Aske Dahl Sløk

Rådgiver

Dato: 09. oktober 2013

Ref: ads

Side 1/2

¹ Alle angivelser af adgangsgrundlag er selvangivelser fra ansøger i forbindelse med ansøgning om optag på kandidatuddannelser 2013

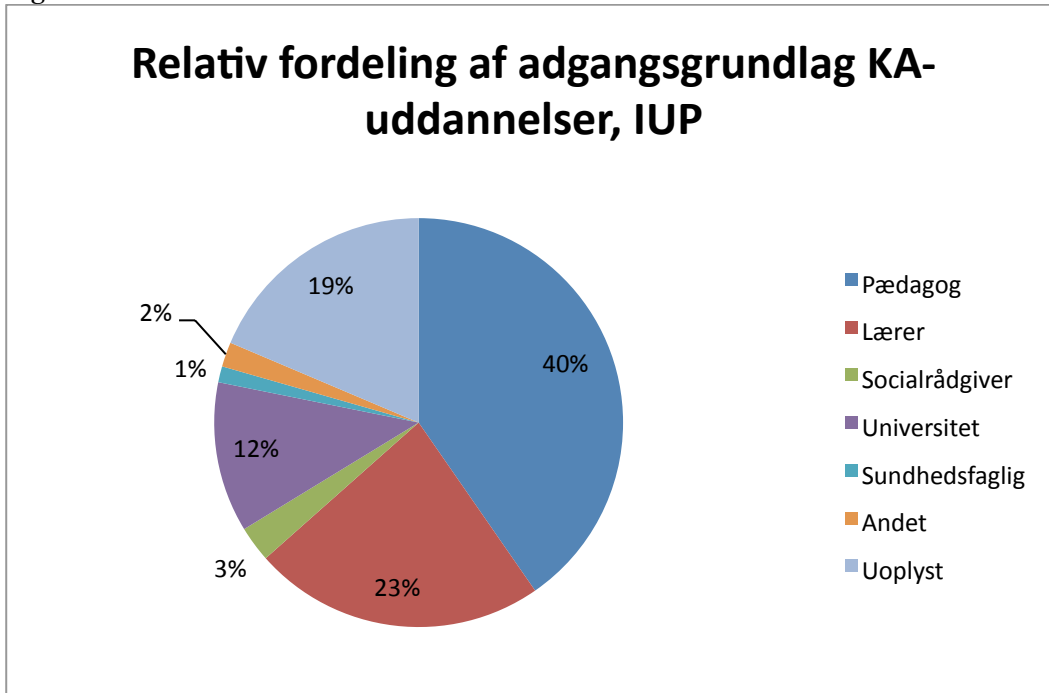
Kategoriene dækker over flere for skellige typer uddannelser, fx dækker 'Lærer' over flere forskellige typer læreruddannelser, herunder bl.a. den nuværende professionsbacheloruddannelse, tidl. mellemlang videregående uddannelse til folkeskolelærer, meritlærer (pba. fx erhvervsuddannelser).

'Universitetsbachelor' dækker en lang række forskellige bacheloruddannelser ved universiteterne, dog med en klar overvægt fra Uddannelsesvidenskab, AU.

Kategorien 'uoplyst' dækker også ufuldstændige angivelser som fx 'professionsbachelor'.

Figur 1

Forskningsområder og forskeromfang på IUP i relation til grundskolen

Ud af 160 HVIP (og 80 ph.d.-studerende) er der følgende antal forskere med kompetencer indenfor grundskolerelaterede forhold. Der er ikke tale om en årsværksopgørelse, men en opstilling af forskere, der har publiceret indenfor de nævnte områder inden for de sidste ca. 5 år. De samme forskere kan derfor optræde indenfor flere områder.

Dato: 09. oktober 2013
Ref: Dekan Mette Thunø
Fac. of Arts

Didaktik

- Dansk literacy/dansk som andetsprog: 3 professorer, 10 lektorer, 1 post docs, 3 ph.d.-studerende
- Matematikdidaktik: 1 professor, 5 lektorer
- Engelsk didaktik: 1 professor, 1 ph.d.-studerende
- Naturfagsdidaktik: 2 professorer, 3 lektorer, 1 ph.d.-studerende
- Materiel kultur, didaktik: 3 lektorer
- Musikdidaktik: 3 lektorer

Side 1/3

Pædagogik og læring

- Ernærings- og sundhedspædagogik: 1 professor, 5 lektorer, 2 post doc
- Klima- og miljøpædagogik: 1 professor, 1 adjunkt, 1 post doc
- Kropslig læring: 2 lektorer, 1 ph.d.-studerende
- Læringsmiljøer: 2 professorer, 4 lektorer
- Skole og køn: 4 professorer, 2 lektorer
- IT og medier i folkeskolen: 5 lektorer, 1 ph.d.-studerende
- Interkulturelle kompetencer: 4 lektorer, 2 post docs, 3 ph.d.-studerende
- Test, evaluering, mål: 2 lektorer, 1 post doc, 2 ph.d.-studerende
- Dannelse, demokrati, værdier, medborgerskab: 1 professor, 16 lektorer, 1 adjunkt, 1 post doc, 1 ph.d.-studerende

¹ Schleicher, A. (2012), Ed., *Preparing Teachers and Developing School Leaders for the 21st Century: Lessons from around the World*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264xxxxx-en>

Skole- og klasserumsledelse

- Klasserumsledelse, inklusion: 6 professorer, 14 lektorer, 1 adjunkt, 1 post doc, 10 ph.d.-studerende
- Alsidig udvikling og sociale kompetencer: 2 professorer, 9 lektorer, 1 adjunkt, 1 ph.d.-studerende
- Skoleledelse og organisatorisk ledelse: 3 professorer, 6 lektorer, 1 adjunkt, 5 ph.d.-studerende
- Skole-hjem-samarbejde: 7 lektorer, 1 ph.d.-studerende

Læreruddannelse

- Læreruddannelse: 7 professorer, 6 lektorer, 1 seniorforsker, 3 ph.d.-studerende

Uddannelsespolitik og historie

- Skolehistorie: 1 professor, 2 lektor, 2 post doc
- International, komparativ grundskoleforskning: 3 professorer, 5 lektorer
- Uddannelsespolitik: 5 lektorer

Uddannelsessociologi

- Overgang fra skole til ungdomsuddannelse: 1 lektor
- Børne-/ungekultur: 1 professor, 9 lektorer, 1 postdoc
- Social arv: 1 lektor, 1 ph.d.-studerende

Kognition

- Neuropsykologi, kognition, læring: 3 lektorer

Førskole

- Førskole-/early childhood: 5 professorer, 12 lektorer, 1 ph.d.-studerende

Under besættelse:

1. 2 adjunktstillinger i danskfagets didaktik
2. Adjunkt i ledelse af uddannelsesinstitutioner
3. Adjunkt i pædagogisk psykologi
4. Adjunkt i socialpædagogik
5. Adjunkt i sproglig etnografi
6. Adjunkt i pædagogisk filosofi
7. Adjunkt i ledelse af diversitet i udviklings- og læringskontekst
8. Adjunkt i klassisk og moderne læringsteori og organisatorisk læring på uddannelsesområdet
9. Mso professor indenfor pædagogisk ledelse af læring og udvikling
10. Postdoc i dagtilbud og indskolingsdidaktik
11. Adjunkt i dagtilbudsdidaktik
12. 2 mso professorater i IT didaktik (dansk og matematik)

I gangværende eksternt finansierede forskningsprojekter på grundskolen

- 1) Center for Strategisk Grundskoleforskning (48 mio. 2010-2015)
(<http://www.cser.dk/startside/>)
- 2) It i Folkeskolen (18 mio. konsortium med bl.a. VIA, UCC, Metropol, UC Sjælland, UC Lillebælt, UC Syddanmark)
(<http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/I-fokus/Oeget-anvendelse-af-it-i-folkeskolen/Udviklingsprojekter-med-demonstrationskoleforsoeg>)
- 3) Technucation: Technological Literacy and New Employee Driven Innovation through Education, støttet af Det Strategiske Forskningsråd, udvikler ny viden om 'technological literacy' og den viden skal danne basis for udvikling af uddannelserne af fremtidens lærere (15 mio. 2012-2017)
(<http://technucation.dk/>)
- 4) VIDA – Vidensbaseret indsats overfor udsatte børn i dagtilbud (Projektet er bestilt og finansieret af Social-, Børne- og Integrationsministeriet
(<http://edu.au.dk/forskning/projekter/vida/>)
- 5) IEA-undersøgelser, der omfatter PIRL's (4. klasseelevers læsefærdigheder), TIMM's (4. klasseelevers matematiske og naturfaglige færdigheder) samt i ICILS2013 (8. klasseelevers kompetencer i at anvende computere til at undersøge, skabe og kommunikere) (samfinansieret af IUP og Undervisningsministeriet)
(<http://edu.au.dk/forskning/projekter/internationaleundersoegelser/iea/>)
- 6) Skolehistorie (11 mio. kroner fra Carlsbergfondet til et fembindsværk, der udgives i forbindelse med skolejubilæet 2014)
(<http://edu.au.dk/forskning/projekter/danskskolehistorie/>)
- 7) 4-10 samarbejdet med VIA, UCC og Metropol med tilknyttede ph.d.-studerende fra UC'erne inden for didaktik, skoleledelse, inklusion og førskoleområdet. (<http://www.viauc.dk/projekter/4svar/Sider/4svar.aspx>)